LOUNAIS-SUOMEN ALLERGIA- ja ASTMA-YHDISTYS ry

50 vuotta allergia- ja astmaneuvontaa

LOUNAIS-SUOMEN ALLERGIA- JA ASTMAYHDISTYS 1972-2022

Lounais-Suomen Allergia- ja Astmayhdistys ry
Toimisto: Aurakatu 22 A 1, 20100 TURKU
Avoinna: maanantai, tiistai ja torstai klo 11–16
040 541 3310, info@allergiaturku.com
www.lounais-suomi.allergia.fi
www.facebook.com/lounaissuomenallergia
Toiminnanjohtaja Tarja Kivelä 040 744 6414
toiminnanjohtaja@allergiaturku.com

Yhdistyksen toimialue

Aura, Kaarina, Kemiönsaari, Koski Tl, Kustavi, Laitila, Lieto, Loimaa, Marttila, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Oripää, Paimio, Parainen, Pyhäranta, Pöytyä, Raisio, Rusko, Salo, Sauvo, Taivassalo, Tarvasjoki, Turku, Uusikaupunki ja Vehmaa.

Allergia- ja astmaneuvonta
Ma, ti ja to klo 12-14 puh. **040 744 6414**
Soittaminen maksaa normaalin puhelinmaksun verran.
Yhteydenotot muina aikoina sähköpostitse:
toiminnanjohtaja@allergiaturku.com. Vastaamme sähköposteihin muutaman päivän sisällä.

Luento- ja koulutuspalvelut
Luento- ja koulutuspalvelua tilattavissa puh.
040 541 3310 tai info@allergiaturku.com.

Ravitsemusneuvonta
Ravitsemusasiantuntijan vastaanotto ajanvarauksella yhdistyksen toimistolla (myös ilta-aikoja).
Hinnat: jäsenille 30€, muille 80€ per tunti

Liikunta
Liikuntavastaavana ja hierojana toimii fysioterapeutti Hanna Pihlajamaa. Yhteydenotot puh. 050 326 3379, www.fysioterapeuttihanna.com, hanna@fysioterapeuttihanna.com

Vastaanotamme lahjoituksia ja testamentteja

Lounais-Suomen Allergia- ja Astmayhdistys vastaanottaa lahjoituksia ja testamentteja. Varat suunnataan allergiaa ja astmaa sairastavien hyväksi lahjoittajan toivomukset huomioiden. Ota yhteyttä puh. 040 541 3310.

© **Lounais-Suomen Allergia- ja Astmayhdistys ry, 2022**

Toimittaneet: Mervi Oikonen (edesmennyt 2016), Terttu Halla, Saana Lehtonen, Auli Rantio-Lehtimäki

Kansikuva: **Yhdistyksen hallituksen jäseniä 1980-luvulla.**

Painosmäärä: xxx kpl.
Taitto ja paino: Offset House Oy

Yhdistyksen ensiaskeleet

Turun Seudun Allergiayhdistyksen perustava kokous järjestettiin 22.9.1972 Turun yliopiston Hammasklinikan luentosalissa. Perustavassa kokouksessa oli 150 osanottajaa ja puhetta johti professori Tuomas Peltonen.

Yhdistys oli valtakunnallisen Allergialiiton ensimmäinen paikallisyhdistys. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittu maaherra Sylvi Siltanen johti yhdistystä kahdeksan vuotta. Siltanen oli SDP:n kansanedustaja, jonka presidentti Kekkonen maaliskuussa 1972 nimitti Suomen ensimmäiseksi naismaaherraksi. Alkuaikoina yhdistyksen kokoukset pidettiin Turun Yliopistollisen Keskussairaalan (TYKS:n) tiloissa.

Neuvolatoimintaa ja valistustilaisuuksia

Valistaminen on alusta alkaen ollut yksi yhdistyksen tärkeimmistä tehtävistä. Moni allergisen lapsen vanhempi etsi tietoa allergioista ja niiden hoidosta. Tilanteeseen tuli kaivattua helpotusta kun vastaperustettu yhdistys järjesti tilaisuuksia, joissa asiantuntijat kertoivat allergioista ja niiden hoidosta.

Allergiatietoutta levitettiin 1970-luvulla nk. Valistustilaisuuksissa. Vuonna 1973 aloitettiin varovaisesti yhdellä tilaisuudella, vuosikymmenen vaihteessa niitä järjestettiin jo kymmenkunta vuosittain. Luennoitsijoiksi saatiin sairaanhoitopiirin parhaita asiatuntijalääkäreitä.

Ote yhdistyksen ensimmäisestä toimintakertomuksesta

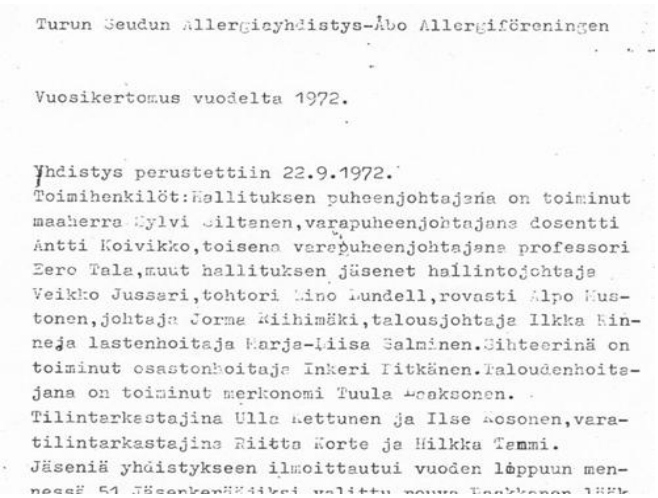

Turun Seudun Allergiayhdistys-Åbo Allergiföreningen

Vuosikertomus vuodelta 1972.

Yhdistys perustettiin 22.9.1972.
Toimihenkilöt:Hallituksen puheenjohtajana on toiminut maaherra Sylvi Siltanen,varapuheenjohtajana dosentti Antti Koivikko,toisena varapuheenjohtajana professori Eero Tala,muut hallituksen jäsenet hallintojohtaja Veikko Jussari,tohtori Lino Lundell,rovasti Alpo Kustonen,johtaja Jorma Riihimäki,talousjohtaja Ilkka Kinneja lastenhoitaja Marja-Liisa Salminen.Sihteerinä on toiminut osastonhoitaja Inkeri Pitkänen.Taloudenhoitajana on toiminut merkonomi Tuula Laaksonen.
Tilintarkastajina Ulla Kettunen ja Ilse Kosonen,varatilintarkastajina Riitta Korte ja Hilkka Temmi.
Jäseniä yhdistykseen ilmoittautui vuoden loppuun menessä 51.Jäsenkeräiksi valittu rouva Laakkonen,lääk

Tavoitteena oli lisätä allergikkojen ja astmaatikkojen tietotaitoa arjessa pärjäämiseksi, oli sitten kyseessä atooppisen ihon tai allergisen nuhan hoito. Neuvoja annettiin myös muissa aiheissa, kuten ruoka-allergian tuomat rajoitteet ruokavaliossa, astmalääkkeiden vaikutuksen ymmärtäminen keuhkoputkien astmaattisen tulehduksen hoidossa, allergiasaneeraus tai lemmikkieläinten pito allergiaperheessä. Tilaisuuksissa kerrottiin nopeasti kehittyneen allergiatutkimuksen tuloksista ja opastettiin Turun alueen ihmisiä tulemaan toimeen vaivansa kanssa.

Yleisötilaisuuksissa pääsi varsin usein kuulemaan uusinta tutkimustietoa, onhan Turussa tehty uraauurtavaa työtä allergiatutkimuksessa.

Allergiatietoa vietiin yhdistyksen aktiivisten jäsenten voimin myös Turun ulkopuolelle. Vuonna 1977 yllettiin Saloon ja seuraavana vuonna pohdittiin allergiaongelmia myös Porissa.

Vuonna 1974 heräsi ajatus allergianeuvolan perustamisesta. TYKS lupasi vuokrata neuvolalle tilat yhden markan kuukausivuokralla. Neuvola aloitti helmikuussa 1975, mutta jo parin vuoden kuluttua haettiin uutta paikkaa, koska sairaala tarvitsi vuokraamiaan tiloja muuhun toimintaan. Allergianeuvolan toiminta jatkui sittemmin Turun Lääkärikeskus ja Laboratoriot Oy:n suojissa. Neuvolasta alkoi tulla varsin pian suosittu. Toimintaa suunniteltiin laajennettavaksi yhdestä viikkopäivästä kahteen, mutta rahapula esti tämän, vaikka taloustoimikunta keksi monenlaista toimintaa rahoituksen hankkimiseksi.

Antti Koivikko (vas.), Sylvi Siltanen, Pirkko Karrakoski ja Martti Miettunen.

Aktiivista varainhankintaa

Yhdistyksen toimintaan ei ollut alkuvuosina varoja, joten rahaa kerättiin aktiivisesti toiminnan jatkamiseksi. Järjestettiin teatterimatkoja bussilla ja matkoilla lisäksi myytiin voileipiä, jotka oli tehty talkootyönä. Erään kerran järjestettiin disko hotellin yökerhossa. Hyvin suosittuja olivat myös ravintoloissa järjestetyt muotinäytökset teemalla ”Swingiä ja muotia”. Paikalliset vaatetusliikkeet antoivat näytöksiin asuja, joita esiteltiin viihdyttävän musiikin tahdissa. Näytökset olivat hyvin epävirallisia, mannekiineina olivat yhdistyksen toimijat. Liikkeet lahjoittivat jonkin asun, joka lopuksi vielä huutokaupattiin varojen hankkimiseksi. Yritysten lahjoittamaa tavaraa ja muun muassa tauluja myytiin huutokaupalla cocktail-tilaisuudessa, joka järjestettiin Hotelli Marina Palacessa. Turun Sanomat on tukenut yhdistyksen toimintaa jo alkuvuosista lähtien eri tavoin, kuten antamalla hienon Talvipuutarhansa yhdistyksen tapahtumien järjestämispaikaksi.

Turun Seudun Allergiayhdistys vakiinnutti paikkansa 1970-luvulla. Jäsenmäärä nousi 47:stä tuhanteen. Samaan aikaan allergian havaitsemiseen ja hoitoon kehitettiin runsaasti uusia menetelmiä ja sen tiedon välittäminen kansalle oli ennen kaikkea allergiayhdistyksen työtä.

Vahvistava 1980-luku

Allergianeuvolan toiminta oli 1980-luvullakin tärkeä osa Turun Seudun Allergiayhdistystä. Vuodesta 1983 neuvola palveli kaksi kertaa viikossa ja väkeä virtasi: vuonna 1984 puhelin- ja käyntikontakteja kirjattiin yli 200, parin vuoden kuluttua kolkuteltiin jo neljän sadan kontaktin rajaa ja vuosikymmenen vaihtuessa yhteydenottoja kertyi yli 500 vuodessa. Yksi syy käyntimäärän kasvuun oli se, että yhdistys solmi vuonna 1986 Turun kaupungin terveyskeskuksen kanssa ostopalvelusopimuksen. Pari vuotta aiemmin yhdistys oli palkannut osapäivätoimisen järjestösihteerin, Kaisa Karjalaisen, jonka tehtävänä oli myös allergianeuvonta. Samana vuonna ostettiin m ensimmäiset omat toimitilat Turusta Kaivokadulta.

Allergiayhdistyksen valistustyö alkoi saada uusia muotoja. Vuoden 1983 ohjelmassa oli ensimmäinen puhtaan ilman teemapäivä, jossa juhlapuhujana oli sosiaali- ja terveysministeri Eeva Kuuskoski-Vikatmaa.

Vuonna 1985 aloitettiin allergiaristeilyt, joita järjestettiin vuosittain 1980-luvun ajan. Turussa pidettiin vuonna 1986 ensimmäiset valtakunnalliset allergiapäivät, jotka Turun Seudun Allergiayhdistys järjesti yhdessä Allergialiiton kanssa. Ensimmäinen sopeutumisvalmennuskurssi järjestettiin vuonna 1989.

Turun seudun allergiatutkimuksen merkkivuosi oli ehdottomasti 1985, jolloin Turun yliopistoon perustettiin ensimmäinen allergiaprofessuuri, johon valittiin Erkki O. Terho. Perustaminen oli mahdollista Turun talousalueelta saaduin lahjoitusvaroin.

Varainhankintaa kehitettiin valtakunnallisesti vuosikymmenen lopulla: Allergialiitto osallistui ensimmäistä kertaa muiden järjestöjen kanssa vaalikeräykseen vuonna 1988, osansa keräyksestä saivat myös paikalliset yhdistykset. Turun Soitannollisen Kerhon Pihasoittotempauksen tuotto yhdistykselle vuonna 1989 kartutti kassaa merkittävästi.

Lastentapahtuma Turun VPK:n talolla 1980-luvulla.

Neuvontatyössä ajan henki heijastui allergiaongelmien muuttumisena. Näihin uusiin ilmiöihin yritettiin vastata valitsemalla hyvien asiantuntijoiden avulla ajankohtaiset aiheet yleisötilaisuuksiin ja perehtymällä aiheisiin perusteellisesti myös neuvolan puolella. Esimerkiksi vuonna 1989 ensimmäistä kertaa järjestetty ruoanlaittokurssi allergikoille osoitti suosiollaan tarpeellisuutensa. Neuvolassa annettiin opastusta atooppisen ihottuman, ruoka-aineallergian, allergisen nuhan ja astman hoidossa. Lisäksi neuvottiin allergialääkkeiden ottamisessa, saneerauksessa ja rakennusmateriaalien valinnassa.

Turun Seudun Allergiayhdistystä johti vuosina 1981–1987 Pirkko Karrakoski. 1980-luku oli yhdistyksen jäsenistön kasvun kautta. Yhdistyksen toimintaa tehostettiin muodostamalla toimikuntia, joista kukin keskittyi tietyn asian kehittämiseen.

Hallituksen kokous 20.9.1982. Vasemmalta Tuula Laaksonen, Hilkka Tenhunen. Antti Koivikko, Pirkko Karrakoski, Inkeri Pitkänen, Leena Koskelin, Markku Viander ja Ilse Kosonen.

Muutosten 1990-luku

Allergiayhdistys uudistui 1990-luvulla monella tavalla. Nimi muutettiin heti vuosikymmenen alussa Lounais-Suomen Allergiayhdistykseksi.

Anja Sandberg oli yhdistyksen puheenjohtajana vuodet 1989-1994, jonka jälkeen hänen tilalleen valittiin Mikko Jokinen. Myös toiminnanjohtaja vaihtui. Kaisa Karjalaisen siirryttyä Allergia- ja Astmaliittoon tehtävään valittiin Anne-Kristiina Carlsson ja 1,5 vuotta myöhemmin Hannele Tähti.

Allergiatietouden lisäämistä kehitettiin yhdistyksessä kaiken aikaa. Uutena toimintana vuonna 1990 alkoi ravitsemusterapeutin vastaanotto. Allergiaa ja astmaa sairastavien lasten vanhemmat yritettiin saada luontevasti mukaan toimintaan perustamalla perhe-toimikunta.

Allergia-asiaan kiinnitettiin huomiota myös mielenkiintoisella kokeilulla järjestää hajusteeton teatteri-näytös ensimmäisen kerran Suomessa. Allergialuentoja oli järjestetty Turussa ja lähikunnissa eri henkilöryhmille vuosien varrella, mutta vuonna 1996 aloitettiin järjestelmällinen allergiakoulutus ammattihenkilö-kunnalle.

Astma mukaan yhdistyksen nimeen

Neljä vuotta myöhemmin nimi muutettiin taas valtakunnallisen emojärjestön mallia noudattaen. Yhdistyksen nimeksi tuli Lounais-Suomen Allergia- ja Astmayhdistys – Sydvästra Finlands Allergi- och Astmaförening ry. Astma oli yleistynyt siinä määrin, että sen hoidon ohjaukseen oli tarpeen paneutua myös yhdistystasolla.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama astmatyöryhmä julkisti valtakunnallisen Astmaohjelman vuosille 1994-2004. Ohjelman tavoitteena oli astman varhainen toteaminen., tehokas hoito ja ohjatun omahoidon kehittäminen tärkeimmäksi hoitomuodoksi. Tavoitteena oli lisätä astman hoidon osaamista niin terveydenhuoltohenkilöstön kuin astmaatikkojen keskuudessa. Astmaohjelman tavoitteena oli myös kehittää perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyötä joustavasti ja pienentää astmasta yhteiskunnalle aiheutuvia kuluja.

Aikaisemmin PEF-mittareita oli ollut vain sairaaloissa. Uudet huokeammat mittarit löysivät pian tiensä jokaiseen astmaperheeseen. Uudet astman hoitomuodot mahdollistivat astman omahoidon ja kotiseurannan.

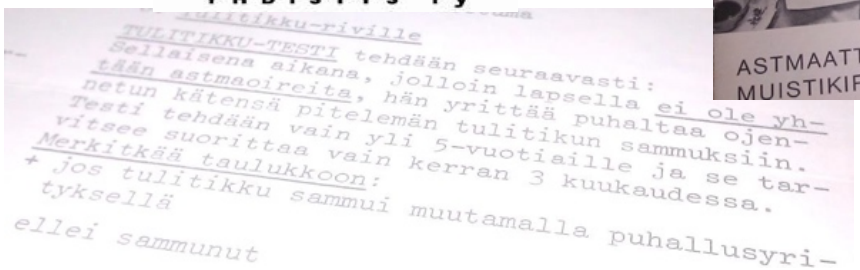

Omahoito tarkoittaa sitä, että astmaatikko tuntee sairautensa pahenemisvaiheen oireet, osaa välttää astmaa pahentavia tekijöitä, tuntee lääkehoidon periaatteet ja osaa muuttaa lääkitystään oireiden ja PEF- eli huippuvirtausarvojen mukaan.

Sävellahjan, Pihasoittotempauksen ja Koko Perheen Lätkä-show'n tuotoilla kerättiin varat Aurakadun uusia toimitiloja varten.

Astmaohjelma

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama astmatyöryhmä julkisti valtakunnallisen Astmaohjelman vuosille 1994–2004. Ohjelman tavoitteena oli astman varhainen toteaminen, tehokas hoito ja ohjatun omahoidon kehittäminen tärkeimmäksi hoitomuodoksi. Tavoitteena oli lisätä astman hoidon osaamista niin terveydenhuoltohenkilöstön kuin astmaatikkojen keskuudessa. Tavoitteena oli myös kehittää perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyötä joustavasti ja pienentää astmasta yhteiskunnalle aiheutuvia kuluja. Ohjelman läpiviemiseksi kaikkiin hoitoyksiköihin nimettiin astmavastuulääkärit ja –hoitajat. Myöhemmin myös apteekit tulivat mukaan ja apteekkeihin nimettiin astmavastuufarmaseutit.

Yhdistys oli aktiivisesti mukana kouluttamassa astmavastuuhoitajia kahdesti vuodessa järjestettävillä astmakoulutuspäivillä. Ensimmäiset koulutukset suunniteltiin yhteistyössä TYKS:n keuhkosairauksien poliklinikan osastonhoitaja Ulla-Riitta Hupposen kanssa.

Arja Sirkiä antamassa PEF-mittauksen opastusta VPK:n lastentapahtumassa

Ammattihenkilökunnalle suunnatut koulutuspäivät

Ammattihenkilökunnalle suunnatut koulutuspäivät laajennettiin myöhemmin myös apteekkien henkilökunnalle. Yhdistyksen organisoima koulutus oli suosittua hyvien luennoitsijoiden ja koulutuksen maksuttomuuden vuoksi, joka oli mahdollista hyvien yhteistyökumppaneiden tuella. Astmaatikoille järjestettiin omahoitoluentoiltoja suurimmilla paikkakunnilla ja näille koulutuksille oli kysyntää. Parhaiden asiantuntijalääkäreiden pitämiin luentoiltoihin osallistui yhteensä satoja kuulijoita.

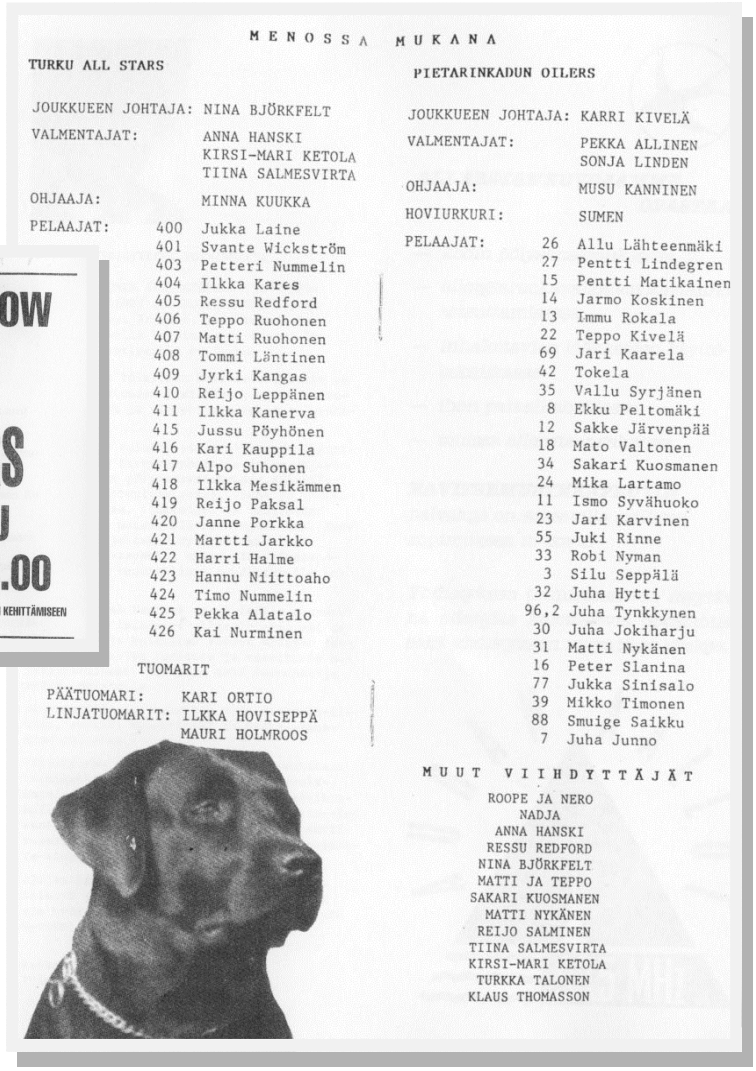

MENOSSA MUKANA

TURKU ALL STARS

JOUKKUEEN JOHTAJA: NINA BJÖRKFELT
VALMENTAJAT: ANNA HANSKI, KIRSI-MARI KETOLA, TIINA SALMESVIRTA
OHJAAJA: MINNA KUUKKA
PELAAJAT:
400 Jukka Laine
401 Svante Wickström
403 Petteri Nummelin
404 Ilkka Kares
405 Ressu Redford
406 Teppo Ruohonen
407 Matti Ruohonen
408 Tommi Läntinen
409 Jyrki Kangas
410 Reijo Leppänen
411 Ilkka Kanerva
415 Jussu Pöyhönen
416 Kari Kauppila
417 Alpo Suhonen
418 Ilkka Mesikämmen
419 Reijo Paksal
420 Janne Porkka
421 Martti Jarkko
422 Harri Halme
423 Hannu Niittoaho
424 Timo Nummelin
425 Pekka Alatalo
426 Kai Nurminen

TUOMARIT
PÄÄTUOMARI: KARI ORTIO
LINJATUOMARIT: ILKKA HOVISEPPÄ, MAURI HOLMROOS

PIETARINKADUN OILERS

JOUKKUEEN JOHTAJA: KARRI KIVELÄ
VALMENTAJAT: PEKKA ALLINEN, SONJA LINDEN
OHJAAJA: MUSU KANNINEN
HOVIURKURI: SUMEN
PELAAJAT:
26 Allu Lähteenmäki
27 Pentti Lindegren
15 Pentti Matikainen
14 Jarmo Koskinen
13 Immu Rokala
22 Teppo Kivelä
69 Jari Kaarela
42 Tokela
35 Vallu Syrjänen
8 Ekku Peltomäki
12 Sakke Järvenpää
18 Mato Valtonen
34 Sakari Kuosmanen
24 Mika Lartamo
11 Ismo Syvähuoko
23 Jari Karvinen
55 Juki Rinne
33 Robi Nyman
3 Silu Seppälä
32 Juha Hytti
96,2 Juha Tynkkynen
30 Juha Jokiharju
31 Matti Nykänen
16 Peter Slanina
77 Jukka Sinisalo
39 Mikko Timonen
88 Smuige Saikku
7 Juha Junno

MUUT VIIHDYTTÄJÄT
ROOPE JA NERO
NADJA
ANNA HANSKI
RESSU REDFORD
NINA BJÖRKFELT
MATTI JA TEPPO
SAKARI KUOSMANEN
MATTI NYKÄNEN
REIJO SALMINEN
TIINA SALMESVIRTA
KIRSI-MARI KETOLA
TURKKA TALONEN
KLAUS THOMASSON

"Pietarinkadun Oilers pelaaaina täysillä – joukkueen menestyksen takana on ainutlaatuisen viihteen lisäksi raaka peli ja epärehelliset keinot."

- Ottelun ohjelmalehtinen

Suuri varainhankintatempaus 21.3.1992:

"Koko perheen lätkäshow"

Maaliskuussa 1992 järjestettiin suuri hyväntekeväisyys-jääkiekko-ottelu Turun Typhoon-hallissa: Turku All Stars vastaan Pietarinkadun Oilers. Pietarinkadun Oilers oli julkkiksista koostuva joukkue, jonka jäsenet olivat Lastenklinikan Kummeja. Marjo ja Rauno Sjöroos tekivät tapahtuman järjestelyistä suurimman osan. Samana vuonna ennen Turun ottelua olivat Savonlinna, Lahti, Tampere, Kuopio ja Helsinki saaneet kokea tappion värikkään tähtikaartin edessä. Kauden aikana pelatuissa otteluissa oli koottu ennen Turun tempausta jo yli 600 000 markkaa (nykyrahassa noin 140 000 €) ottelukaupunkien lasten hyväksi.

Tunnetuista turkulaisista kootussa All Stars-joukkueessa pelasivat mm. Petteri Nummelin, Matti Ruohonen, Teppo Ruohonen, Ressu Redford, Tommi Läntinen ja Ilkka Kanerva. Vastapuolella oli vähintään yhtä kokeneita konkareita, kuten Vallu Syrjänen, Mato Valtonen, Sakari Kuosmanen, Sakke Järvenpää, Ekku Peltomäki sekä Matti Nykänen. Viihteen ammattilaisina suuri osa joukkueiden jäsenistä ja huoltojoukoista toimi myös väliajoilla viihdyttäjinä, heidän joukossaan Nina Björkfelt, Anna Hanski, Reijo Salminen sekä Klaus Thomasson.

Lounais-Suomen Allergia– ja Astmayhdistykselle ottelun tuotto oli yli 250 000 markkaa eli nykyrahassa yli 57 000 euroa, jonka turvin pystyttiin hankkimaan omat toimitilat Aurakadulta ja perustamaan tiloihin pysyvä allergianeuvola.

Ajan hengessä 2000-luvulla

Allergianeuvonnan luonne ja sisältö on muuttunut vuosikymmenien kuluessa. Uusin tutkimustieto on aina muokannut käytäntöjä. Kansallinen Allergiaohjelma 2008 – 2018 toi uusia tuulia allergianeuvontaan. Allergia- ja Astmaliitto osallistui ohjelman käytännön toteuttamiseen yhteistyössä Filha ry:n jaHengitysliitto Heli ry:n kanssa. Erkka Valovirta oli ansiokkaasti edustamassa liittoamme. Ohjelman pääviesti oli vahvistaa sietokykyä allergeeneille. Allergioihin tulee asennoitua uudella tavalla, allergeeneja ei tule turhaan välttää ja lieviä allergiaoireita tulee sietää. Vakavat allergiaoireet tulee tunnistaa ja hoitaa ajoissa sekä pyrkiä estämään pahenemisvaiheet. Kuten jo yhdistyksen alkuaikoina allergia- ja astmatietoa on ollut saatavilla painetuista allergia- ja astmaoppaista, jäsentiedotteista sekä osallistumalla luentotilaisuuksiin. Allergia- ja Astmaliiton jäsenlehti Allergia& Astma on erittäin tärkeä uusimman tiedon välityskanava ja monelle syy liittyä yhdistyksen jäseneksi.

Yhdistyksen messuosasto

Antti Koivikko 1938-2011

Yhdistyksemme perustajajäsen ja pitkäaikainen asiantuntija-lääkäri Antti Koivikko menehtyi äkilliseen sairauskohtaukseen syksyllä 2011. Hän teki pitkän työuran TYKS:n lastentautien klinikan apulaisylilääkärinä, ylilääkärinä ja lastentautiopin professorina erikoisalueenaan lasten allergologia. Hän ryhtyi pioneerityöhön aloittaen lasten astman ja allergioiden tutkimuksen ja hoidon TYKS:n lastenklinikassa. Hän ohjasi seitsemän väitöskirjaa ja keskittyi tutkimustyössään allergian aiheuttajiin, diagnostiikkaan sekä siedätys- ja lääkehoitoon. Hän kehitti Astmalapsen opas- päiväkirjaa ja perusti lasten astmarekisterin, jonka avulla runsaimmin oireilevia potilaita voitiin ottaa erityistarkkailuun. Yhdessä kasvitieteen professori Yrjö Mäkisen kanssa hän oli perustamassa Suomen Aerobiologian työryhmää, joka aloitti maassamme siitepölytiedotuksen. Yhdessä professori Erkki O. Terhon kanssa hän perusti 1990-luvun alussa Lounais-Suomen Allergiatutkimussäätiön.

Lounais-Suomen Allergiatutkimussäätiö

20-vuotisjuhlavuonna 1992 yhdistys perusti Allergiatutkimussäätiön, jonka tehtävänä oli tukea Turun seudulla tehtävää allergiatutkimusta. Varat säätiön perustamiseen saatiin hyväntekeväisyysottelusta: Pietarinkadun Oilersin ja Turku All Starsin välisen Koko Perheen Lätkäshow'n tuotosta. Tutkimusta tehtiin allergisten sairauksien syistä, mekanismeista, hoidosta, ehkäisystä sekä sosiaalisista ja psykologisista haittavaikutuksista. Antti Koivikon kuoleman jälkeen 2011 perustettiin hänen nimikkorahastonsa, joka liitettiin emosäätiöön. Ulla ja Kari-Pekka Wilskan säätiö toimi itsenäisenä saman sateenvarjon alla. Vuoteen 2019 mennessä ehdittiin tukea 24 väitöskirjaprojektia. Koska jaettavat apurahat olivat pieniä, katsottiin, että liittymisen suurempaan kokonaisuuteen oli aiheellista. Niinpä vuonna 2019 neuvoteltiin Turun Yliopistosäätiöön fuusioituminen, jonka tuloksena perustettiin Erkka Valovirta -allergiatutkimus-rahasto ja Lounais-Suomen Allergiatutkimusrahasto. Allergiatutkimusta tuetaan näistä varoista edelleen samoin perustein.

2010-luvulla katse eteenpäin

Yhdistyksen tärkein tehtävä oli edelleen antaa allergianeuvontaa. Toiminnan mahdollistamiseksi tärkeä tulonlähde ovat olleet virkistystilaisuudet. Aktiivijäsenet ovat osallistuneet ahkerasti etenkin toimikuntien järjestämille teatteri– ja oopperamatkoille aina ulkomaita myöten. Allergia– ja Astmaliiton valtakunnalliset teemat ovat keskittyneet jäsenistön etujen ajamiseen sekä jäsenmäärän laskun pysäyttämiseen ja niissä on onnistuttu hyvin. Yhdistys on osallistunut vaalien yhteydessä järjestettävään Pieni ele –keräykseen ja saanut runsaasti uusia vapaaehtoisia lipasvahteja. Pieni ele- keräyksen tuotto on merkittävä osa yhdistyksen varainhankintaa. Vertaisryhmät toimivat Turussa ja Loimaalla. Ajan hengen mukaisesti yhdistyksemme on myös ollut mukana Facebookissa, ja nettisivut on kokonaan uudistettu vuonna 2012.

Tarmokas keski-ikäinen. Vuodet 2013 – 2022

Kansallisen Allergiaohjelman (2008-2018) mukaisesti allergian hoitotavat muuttuivat ja niistä tiedotettiin perheille ja kohderyhmille valtakunnallisen väestö-viestintähankkeen (2011-2018) avulla. Oireiden aiheuttajia ei enää pyritty kokonaan eliminoimaan oireilevan ympäristöstä, vaan panostettiin siedättymiseen. Viestiä vietiin sekä perheille että myös alueen allergiahoitajille ja -lääkäreille. Kotihoito-ohjeita uudistettiin.

Allergiaohjelman pääviestit voidaan tiivistää:

Tue terveyttä - älä allergiaa.

Vahvista sietokykyä..

Asennoidu allergiaan uudelleen. Älä vältä allergeeneja turhaan.

Tunnista ja hoida vakavat allergiat ajoissa. Estä pahenemis-vaiheet.

Paranna ilman laatua. Tupakka pois.

Erityisesti on haluttu korostaa luonnossa liikkumisen merkitystä oireiden ennaltaehkäisyssä. Luonnon monimuotoisuuden tuke-minen ja ilmaston lämpenemisen ehkäisy on tuotu mukaan yhdistysten kaiken toiminnan arviointiin. Olemme osallistuneet valtakunnalliseen Luontopaneeliin. Tapahtumia on siirretty sisätiloista luontoon, jolloin jokainen voi paremmin miettiä omia mahdollisuuksiaan näiden asioiden eteenpäin viemisessä.

Yhdistys on toiminut hyvien työntekijöittensä ja aktiivisten yhdistyksen jäsenten sekä mittavan vapaaehtoisten joukon tuella. Toimistossa Aurakadulla työntekijät ovat useaan kertaan vaihtuneet kymmenen vuoden aikana (4 toiminnanjohtajaa, 5 toimistosihteeriä). Kaikki ovat olleet osa-aikaisia tehtäviä, joten rekrytointi on ollut ajoittain haastavaa.

Iholiiton toiminta yhdistettiin 2017 osaksi Allergia- ja Astma-liittoa. Liittojen yhdistyminen ei käytännössä vaikuttanut yhdistyksen toimintaan. Se kuitenkin lisäsi yhteistoimintaa alueellisen Atopiayhdistyksen kanssa.

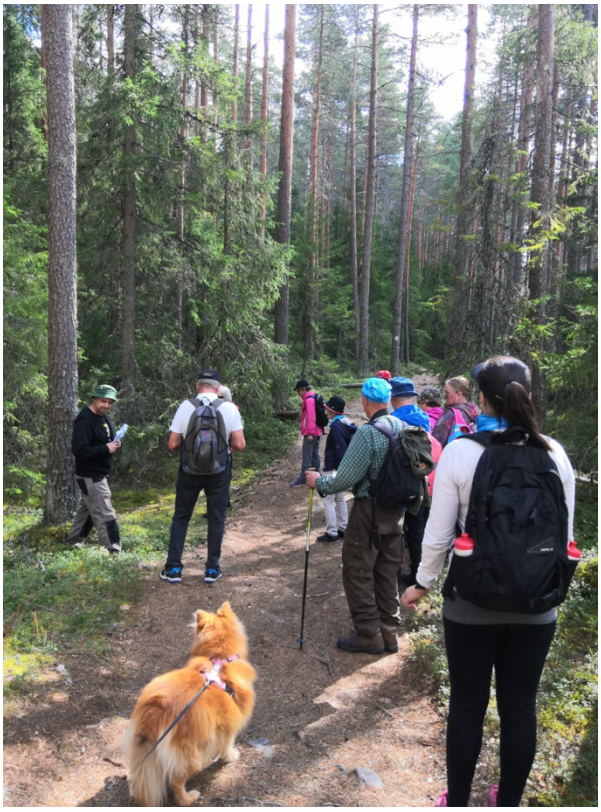

Lounais-Suomen Allergia- ja Astmayhdistyksen väkeä Liiton Luontoliikkujat-hankkeen retkellä Seitsemisen kansallispuistossa. Oppaana Kimmo Saarinen.

Kanoottiretkellä. Kuva: Tuula Koponen.

Hallitus ja toimikunnat

Yhdistyksen hallitus on vuoteen 2022 asti koostunut kymmenestä varsinaisesta ja kymmenestä varajäsenestä, joilla kaikilla on kokouksessa puheoikeus. Uusien sääntöjen (tulevat voimaan vuonna 2023) mukaan varsinaisia jäseniä valitaan kymmenen ja varajäseniä 3-10. Hallitus kokoontuu kerran kuukaudessa kesälomia lukuun ottamatta. Pandemian aikana keväästä 2020 kokoukset ovat olleet hybridimallisia, osa jäsenistä on ollut toimistolla, suurin osa etäyhteydessä. Toimisto on ollut koko ajan toiminnassa.

Yhdistyksen toimikunnilla on jokaisella oma toimialansa

Neuvonta- ja tiedotustoimikunta suunnittelee yleisötilaisuuksia, tietoiltoja, koulutustilaisuuksia ja sosiaalisen median kautta tehtäviä tietoiskuja sekä osallistuu jäsenlehti Pääskyn sisällön ideointiin ja toteutukseen.

Kulttuuri- ja virkistystoimikunta suunnittelee ja toteuttaa teatterimatkoja ja retkiä. Tavoitteena on virkistymisen ja yhdessäolon ohella kerätä yhdistykselle toimintavaroja.

Perhetoimikunnan tehtävänä on allergia- ja astma-perheiden tavoittaminen ja saaminen mukaan toimintaan sekä vertaistoiminta eri muodoissaan.

Maahanmuuttajat -toimikunnan tehtävänä on järjestää yhteistyössä Daisy Ladies kanssa info-tilaisuuksia maahanmuuttajille allergioihin, astmaan ja atopiaan (siitepölyt, katupöly, ruoka-aineet) liittyen sekä tietoa yhdistystoiminnasta. Heidän entisen kotimaansa ja meidän suomalaisen ravintotuotannon allergeenit eroavat mahdollisesti toisistaan ja saattavat aiheuttaa yllätyksiä.

Erityistilanteissa voidaan perustaa muitakin toimikuntia, kuten vuonna 2021 perustettu Yhdistyksen juhlavuosi-toimikunta, jonka tehtävänä on suunnitella yhdistyksen 50-vuotisjuhlavuoden 2022 ohjelma.

.

Yhteistyökumppaneita

Luentoja ja tietoiskuja järjestetään yhteistyössä mm Varsinais-Suomen Sairaanhoitopiirin asiantuntijoiden kanssa. Olemme mukana erilaisissa tapahtumissa, messuilla, kuntotapahtumissa sekä myös lähiapteekeissa erityisesti allergiaviikoilla. Olemme käyneet myös alueemme kunnissa kertomassa toiminnastamme

Yhteistyö Turun Seudun Hengitysyhdistyksen kanssa on jatkunut vuosia. Yhteinen liikuntavastaava on järjestänyt sisä- ja ulkoliikuntatapahtumia. Useita luento- ja tietoiskutapahtumia on järjestetty yhteistyössä. Olemme saaneet käyttää heidän tilojaan tarvittaessa, mm lasten kesäleiri pidettiin useana kesänä heidän kesäpaikassaan Toivonniemessä Ruissalossa.

Keskittyneitä joulukorttiaskartelijoita Hannele Westerin opastuksella joulun alla 2021 yhdistyksen toimistolla.

Yhteistyötä on tehty myös Varsinais-Suomen Sydänpiirin ja Suomen Ladun kanssa ulkoliikunnan merkeissä. Koulujen ja päiväkotien henkilökunnan kanssa yhteistyö on ollut ajankohtaisen tiedon antamista sekä opettajille että keittiöhenkilökunnalle astmaan ja allergiaan liittyvistä ongelmista ja ruokavalioista. Anafylaktinen reaktio ja adrenaliini-injektorin käyttö on ollut usean informaatiotilaisuuden aiheena.

Ensitietopäiviä on järjestetty Turun kaupungin Lasten ja Nuorten poliklinikan kanssa. Pihasoitto-tempaukseen on osallistuttu useampana vuonna keräämällä varoja moniallergisten lasten perheiden opastamiseen.

Jäsenet ja tiedottaminen

Yhdistys on julkaissut edelleen Pääsky -tiedotuslehteä 2 kertaa vuodessa. Internetin käytön lisääntyminen on tuonut mukanaan nopeampaa tiedonkulkua. Yhdistyksen Facebook -sivut ja kotisivut avattiin 2011 ja niitä on kehitetty edelleen. Sähköpostitiedotteet muun tiedotuksen apuna aloitettiin 2017 ja vuodesta 2021 on lähetetty sähköpostitse säännöllisiä jäsenkirjeitä ajankohtaisista aiheista (6 kpl 2021). Kotisivuilta löytyy ajankohtaista tietoa mm luennoista ja retkistä sekä liiton tiedotteista.

Unelmien liikuntapäivän osanottajia Ruissalon Kasvitieteellisessä puutarhassa toukokuussa 2022.

Jäsenet ovat meille tärkeitä - olemassaolomme edellytys. Jäsenmäärä on valitettavasti vuosittain hitaassa laskusuunnassa – ehkä koska yhdistystoiminta ei ole nuorille tyypillisin osallistumismuoto. Perheiden mukana olo vielä lasten allergioiden helpottumisen jälkeenkin olisi tärkeää. Toisaalta sosiaalinen media on melkein kaikkien käytössä ja esimerkiksi valtakunnallisen neuvonnan kautta voi saada nopeasti

vastauksen kysymykseensä. Jatkamme kuitenkin myös henkilö-kohtaista neuvontaa toimistolla ja puhelimitse.

Vertaistoimijat auttavat henkilökohtaisen kokemuksensa avulla hiljattain sairastuneita, perheitä ja poikkeavien oireiden tulkinnassa. Vertaistoimijat täydentävät ja selventävät usein kiireisen terveydenhoitohenkilökunnan antamia ohjeita.

Talous

Yhdistyksen tulot koostuvat jäsenmaksuista, valtakunnalliselta liitolta sekä Turun ja Raision kaupungeilta saaduista toiminta-avustuksista. Viime vuosien vaalien yhteydessä järjestetyt Pieni Ele -keräykset ovat kartuttaneet kassaamme merkittävästi. Toimistolla on myyty mm hengityssuojaimia, pef-mittareita, hengitysilmanlämmittimiä ja siitepölysuodatinkangasta. Taidehuutokauppa toteutettiin 2021. Kulttuuri- ja virkistystoimikunta on järjestänyt vuosittain 6-12 matkaa ja retkeä kotimaassa ja lähimmissä naapurimaissa. Vuosien 2020-2022 pandemia aiheutti matkojen ja tilaisuuksien peruuntumisia.

Tuula ja Salli 2022

Yhdistyksen perustajajäsen Tuula Koponen muistelee:

TYKS:n U-sairaala avattiin 1968. Tulin silloin Lastenklinikalle lasten leikkaussalin, lasten teho-osaston ja kliinis-fysiologisen osaston osasto-avustajaksi. Inkeri Pitkänen toimi osastonhoitajana kliinis-fysiologisella osastolla, jossa tehtiin mm spirometriatutkimuksia. Antti Koivikko oli silloin lääkärinä Lastenklinikalla ja astmaa ja atooppista ihottumaa sairastavan tyttäreni lääkäri.

Antti Koivikko aloitti tuolloin lasten astman ja allergioiden hoidon ja tutkimuksen. Kotiin saatiin selkeät listat ruoka-aineista, mitä piti välttää. itse huomasin, että tyttäreni reagoi mustikkaan, jota ei listalla ollut. Meille väitettiin, että varmaan jokin muu ärsyttää, mutta seuraavana vuonna mustikka löytyi kuin löytyikin jo listalta. Myös perheemme koira jouduttiin luovuttamaan pois ennen kuin tytär pääsi sairaalasta kotiin. Nykyään suhtautuminen on muuttunut ja hänkin on hyvin siedättynyt koiralle. Lopputulemana lapsi sai hyvää hoitoa ja äidistä tuli vuosikymmenien ajaksi vapaaehtoistoimija.

Koulutuksestani johtuen ajauduin yhdistyksessä taloudenhoitajaksi/ kirjanpitäjäksi (yhteensä 19 vuotta). Hallituksen jäsenenä/varajäsenenä olen nyt ollut 34 vuotta. Olen ollut mukana ensimmäisessä (1988) vaalikeräyksessä, jossa Allergialiitto oli mukana. Olin silloin Raision kuntavastaavana. Paljon olen saanut ystäviä ja mukavia hetkiä vuosien varrella. Ja monenlaista tietoa ja ajanvietettä monien, monien teatteri- ja kulttuurimatkojen muodossa kotimaahan ja ulkomaille.

Yksi kohokohta ”taloudenhoitajan” uralla oli saada Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitali kultaristein rouva Tellervo Koiviston kädestä.

Arja Harju, toiminnanjohtajana 2009-2015

Lapsia ei voi unohtaa

Lasten allergiat ovat usein perheen Allergia-yhdistykseen liittymisen kannuste. Kun tarvitaan neuvoja hoitamiseen kotona tai lääkärin tutkimuksia ja reseptejä, ovat perheet ensiavun saamisen jälkeen kääntyneet yhdistyksen puoleen. Vanhempien tiedonsaannin ohella on ohjelmaa järjestetty myös lasten opettamiseen, vertaistukeen ja viihtymiseen.
Ruissalon Toivonniemessä järjestettiin vuosina 2013 ja 2014 alakouluikäisille päiväleiri heti koulujen kesäloman alkaessa. Allergianeuvojien kanssa lapset saivat tutustua adrenaliinikyniin ja erilaisiin astman hoitovälineisiin leikin ohessa.
Kymmenen tikkua laudalla oli yksi suosikkipeleistä.
Luonnon keskellä tutustuimme kasveihin ja lintuihin Ruissalon kasvitieteellisessä puutarhassa ja Toivonniemen lähimetsissä oppaan ohjaamana. Leirin viimeisenä päivänä vanhemmilla oli mahdollisuus tulla iltapäivää viettämään yhdessä leiriläisten kanssa. Paikalla oli myös lääkäri, joka vastasi vanhempien kysymyksiin.
Kävin monia vuosia Turun kaupungin Lasten- ja nuorten poliklinikalla kerran viikossa allergianeuvojana. Neuvojan työhön kuului lasten, nuorten ja perheiden ohjaus ja neuvonta. Sopimus Turun kaupungin kanssa päättyi vuonna 2014.
Allergia- ja astmatietoa ja neuvontaa annettiin myös taide- ja toimintatalo Vimman järjestämissä tapahtumissa nuorille naisille. Niissä on ollut mukana allergianeuvoja ja nuoria yhdistyksen vapaaehtoisia toimijoita.

Tukenasi jo 50 vuotta

LOUNAIS-SUOMEN ALLERGIA- JA ASTMA-YHDISTYS RY

Lounais-Suomen Allergia- ja Astmayhdistyksen hallituksen jäseniä 2022 ja toimistohenkilökunta. Vasemmalta Saana Lehtonen, Seppo Pekkala, Maritta Rusi, Timo Wester, Tuula Koponen, Pirjo Gyllenberg, Johanna Koskinen, Tarja Kivelä, Anneli Jokinen, Arja Viinanen, Ritva Palmuhaju, Auli Rantio-Lehtimäki ja Liisa Pohjola. (Kuvasta puuttuvat: Arja Harju, Eija Hoppendorff, Katja Jäntti, Pirjo-Leena Laaksonen, Pirjoriitta Liuksila, Margit Roininen, Marjukka Sillanpää, Taina Suominen, Erkka Valovirta ja Mirva Vuorimaa)

Yhdistyksen toimijoita 1972-2022:

Hallituksen puheenjohtajat:

Sylvi Siltanen	1972-1980
Pirkko Karrakoski	1981-1988
Anja Sandberg	1989-1994
Mikko Jokinen	1995-2000
Auli Rantio-Lehtimäki	2001-2002
Terttu Halla	2003-2008
Markku Viander	2009-2011
Hannele Tähti	2012
Timo Vanto	2013-2014
Paula Lehtinen	2015-2016
Seppo Pekkala	2017-

Toiminnanjohtajat:

Kaisa Karjalainen	1984-1994
Anne Christina Carlsson	1994-1995
Hannele Tähti	1995-2001
Mia Vuorela	2001-200
Marju Toivonen	2002-2009
Arja Harju	2009-2014
Kirsi Kanerva	2015-2018
Eveliina Metsämäki	2018-2019
Tarja Kivelä	2019-

Yhdistyksen jäsenhankinta on aina ollut ensiarvoisen tärkeää. Ensimmäisessä jäsenhankintakilpailussa vuonna 1972 tuli voitto Tuula Laaksoselle, ja palkintona oli radio!

Kiitos kaikille jäsenillemme. Ilman teitä yhdistystä ei ole. Toimistomme Aurakatu 22 A 1 toivottaa jäsenet tervetulleiksi. Tulkaa tutustumaan meihin – ja ikkunainfoomme!

Historiikin hinta 7 €.